

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Aan
De gedeputeerde van Financiën van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Lisette de Wind
Datum
19 mei 2016
Ons kenmerk
Cft 201600127
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlagen

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Lopende zaken financieel toezicht openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Statia,

Het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) feliciteert u met uw benoeming als gedeputeerde van het openbaar lichaam Bonaire (OLB) en wenst u succes toe bij de vervulling van uw functie. In juni zal het College graag met u kennismaken tijdens het reeds geplande bezoek aan Bonaire. Het secretariaat is desgewenst graag bereid voorafgaand aan dat bezoek u te adviseren over lopende zaken. Het Cft kijkt uit naar een prettige samenwerking met u en de overige bestuurders van Bonaire.

Middels dit schrijven informeert het Cft u over de op dit moment meest belangrijke lopende zaken in het kader van het financiële toezicht zoals dat op Bonaire wordt uitgeoefend. Uw speciale aandacht wordt gevraagd voor de volgende onderwerpen:

- Plan van aanpak financiële verbeterpunten van Bonaire;
- Begrotings- en verantwoordingsproces (2015, 2016 en 2017);
- Liquiditeitspositie;
- Vervreemdingen;
- Tijdigheid indienen van stukken conform de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES);

Plan van aanpak financiële verbeterpunten van Bonaire

Het financieel beheer op Bonaire behoeft al geruime tijd veel aandacht. Door het toenmalige bestuurscollege is begin 2014 een verbetertraject overeengekomen dat heeft geresulteerd in een meerjarig plan van aanpak waarin alle aandachtspunten met betrekking tot het financieel beheer zijn opgenomen.

Het betreft een dynamisch plan van aanpak; actiepunten die zijn afgerond vallen af, nieuwe aandachtspunten –vooral afkomstig uit de managementletter van de accountant bij de jaarrekening- komen erbij. Bonaire is destijds voortvarend van start gegaan met het uitvoeren van het plan van aanpak. Sinds eind 2015 stagneert de uitvoering echter. Eerder is toegezegd dat uiterlijk eind 2015 de overeengekomen actiepunten financieel beheer zouden zijn afgewikkeld. Dit is niet gebeurd. Een groot deel van de actiepunten is doorgeschoven naar 2016. Daarnaast heeft het Cft al meerdere malen aangegeven dat duidelijker uit het plan van aanpak financiële verbeterpunten moet blijken welke voortgang er concreet is geboekt ten aanzien van de verschillende verbeterpunten.

Het is hoog tijd voor Bonaire om de voortvarendheid in het verbetertraject weer terug te krijgen. Het Cft wordt graag op de hoogte gesteld op welke wijze het bestuurscollege dit plan van aanpak gaat oppakken en verder zal uitvoeren. Het Cft verwacht bij de eerste uitvoeringsrapportage 2016, waarbij ook over het financieel beheer gerapporteerd dient te worden, meer informatie hierover te ontvangen.

Begroting- en verantwoordingsproces

Verantwoording 2015

De samenstelling van de jaarrekening 2015 door de afdeling Financiën is in een vergevorderd stadium. De controle daarop door SOAB is recent gestart. Conform de Wet FinBES dient u als bestuurscollege voor 15 juli aanstaande de jaarrekening, door tussenkomst van het Cft, bij de minister van BZK in te dienen. Dit betreft de door de eilandsraad vastgestelde en door de accountant gecontroleerde jaarrekening inclusief het definitieve oordeel van de accountant. Op basis van de bij het Cft bekende cijfers tot en met het vierde kwartaal 2015 zou sprake zijn van een klein overschot. In de toelichting op de vierde uitvoeringsrapportage wordt aangegeven dat dit voorlopige positieve saldo van circa USD 1,1 mln. bestemd is voor investeringen. Het Cft verneemt graag van u wanneer een eerste concept van de jaarrekening 2015 met het Cft kan worden gedeeld.

Tegelijkertijd met de jaarrekening dient u de uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector aan de minister van BZK te overleggen zodat een uitspraak kan worden gedaan over de rentelastnorm (artikel 11 Wet FinBES). In het verleden is het voor uw openbaar lichaam lastig gebleken deze informatie te verstrekken. In onze brief van 1 maart jl. (kenmerk: Cft 201600082) met als onderwerp "*Informatie betreffende de jaarrekening 2015 van het openbaar lichaam Bonaire*" hebben we uw voorganger verzocht om de data met betrekking tot de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort-, en schuld cijfers van de collectieve sector van het openbaar lichaam uiterlijk 30 juni 2016 naar ons toe te sturen. Tevens heeft het Cft verzocht om, gelet op artikel 9 lid 9 van de Wet FinBES, binnen 6 maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekeningen van de overheidsdeelnemingen aan het Cft beschikbaar te stellen. Deze cijfers kunnen dan worden betrokken bij de risicoanalyse voor de begroting van Bonaire. Voor beide zaken vraagt het Cft uw aandacht.

Begrotingsuitvoering 2016

Het eerste kwartaal van 2016 is inmiddels verstreken. Het Cft gaat er vanuit dat uw bestuur net als het Cft graag over de uitvoering tot dan toe geïnformeerd wil worden middels een uitvoeringsrapportage (UR). Deze rapportages zijn een goed middel om hierover een beeld te vormen zodat waar nodig tijdig stappen genomen kunnen worden om noodzakelijke aanpassingen te kunnen realiseren. Conform de Wet FinBES en de nader gemaakte afspraken dient de eerste uitvoeringsrapportage uiterlijk eind april bij het Cft ingediend te worden. Door Bonaire is om uitstel gevraagd. Het Cft heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geadviseerd om uitstel te verlenen tot 20 mei 2016. Ervan uitgaande dat de minister hiermee instemt, verzoekt het Cft u er op toe te zien dat de uitvoeringsrapportage over het eerste kwartaal inderdaad uiterlijk 20 mei wordt ingediend. Het Cft gaat ervan uit dat de overige (2^e, 3^e en 4^e) uitvoeringsrapportages wel tijdig opgeleverd zullen worden.

Begrotingsvoorbereiding 2017

Conform artikel 15 van de Wet FinBES dient de begroting in evenwicht te zijn. De afgelopen jaren heeft Bonaire steeds een sluitende begroting gerealiseerd. Op korte termijn zal een aanvang gemaakt moeten worden met de voorbereidingen van de begroting voor het jaar 2017. Uitgangspunt voor de begrotingsvoorbereiding is het begrotingskader dat het Cft binnenkort met u zal afstemmen. Wij kijken er naar uit om de ontwerpbegroting 2017 conform de Wet FinBES medio augustus voor advies bij het Cft te mogen ontvangen. Conform artikel 17 lid 4 van de Wet FinBES dient het bestuurscollege uiterlijk 1 september van het jaar, voorafgaand aan het begrotingsjaar, de ontwerpbegroting aan de eilandsraad aan te bieden. Hierbij dient te worden aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met de bevindingen en aanbevelingen van het Cft. De eilandsraad dient de begroting 2017 uiterlijk 31 december 2016 vast te stellen. Het Cft verzoekt u tijdig het Cft te betrekken bij het begrotingsproces, om op deze wijze het begrotingsproces op een zo efficiënt mogelijke wijze te laten verlopen.

Liquiditeitspositie

Het Cft adviseert u om meer aandacht te besteden aan versterking van de liquiditeitspositie. Hierbij is het van groot belang dat Bonaire goed zicht heeft op de actuele liquiditeitspositie. De liquiditeitspositie van Bonaire bedraagt conform het Geïntegreerd Middelenbeheer (GMB) op 31 december 2015 circa USD 8,9 mln. Daarvan bestaat circa USD 6,1 mln. uit bijzondere uitkeringen en USD 2,8 mln. aan vrij besteedbare middelen. Per 31 maart 2016 bedraagt de liquiditeitspositie ook circa USD 8,9 mln. Welk deel hiervan bijzondere uitkeringen bedraagt dient te blijken uit de uitvoeringsrapportage over het eerste kwartaal en de bijbehorende tussentijdse balans. Het bestuurscollege dient zich er derhalve van bewust te zijn dat met name de ongeoormerkte, vrij besteedbare liquide middelen voor reguliere uitgaven aangewend kunnen worden. Het totaal aan beschikbare bijzondere uitkeringen wordt als overlopende passiva gepresenteerd op de voorlopige balans die Bonaire heeft meegezonden met de vierde uitvoeringsrapportage 2015. Ook wordt per kwartaal een liquiditeitsprognose toegevoegd aan de uitvoeringsrapportages.

Vervreemdingen

Conform artikel 10 van de Wet FinBES dient vervreemding van bezittingen van Bonaire, op welke wijze dan ook, te geschieden tegen marktconforme voorwaarden en behoeft dit de goedkeuring van het Cft. Een geval dat al enige tijd speelt betreft de vervreemding van het meubilair van de voormalige gezaghebber dhr. Domacasse. Wij verzoeken u om ons te voorzien van een officieel verzoek ter vervreemding van deze roerende zaken. Hierbij dient een overzicht gepresenteerd te worden met vermelding van alle onderdelen die vervreemd dienen te worden inclusief een inschatting van de waarde hiervan. Het Cft zal hierover vervolgens spoedig een oordeel uitbrengen om deze kwestie tot een einde te brengen. Mocht u gedurende het proces advies van het Cft nodig hebben is het Cft uiteraard bereid hierover nader te overleggen.

Tijdig indienen van stukken

Tot slot wijst het Cft u op het tijdig indienen van de diverse begrotings- en verantwoordingsdocumenten. In de Wet FinBES staat precies aangegeven wanneer de verschillende stukken bij het Cft ingediend moeten worden. Het Cft moet helaas constateren dat stukken vaak niet tijdig worden ingediend. Een goed financieel beheer, waarbij de rapportages als belangrijk sturingsinstrument dienen, is van essentieel belang om een duurzame financiële huishouding op te bouwen en in stand te houden. Het Cft verzoekt u daarom de benodigde aandacht te besteden aan het tijdig voldoen aan de diverse rapportageverplichtingen.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

De eilandsecretaris van het openbaar lichaam Bonaire

Het hoofd Financien van het openbaar lichaam Bonaire